

THE LIFE AND ECONOMIC SIGNIFICANCE OF ACCLIMATIZED FISH IN THE WATER BODIES OF UZBEKISTAN

Haqberdiyeva Shoirra Tursunaliyevna

Senior Lecturer, Department of Chemistry and Biology, Termiz State

Pedagogical Institute

E-mail: xakberdiyevashoira81@gmail.com

Eshemov Abdurahim Ravshan oglu

2nd-Year Student, Biology Education Program, Termiz State

Pedagogical Institute

E-mail: eshemovabdirahim@gmail.com

Annotation: The fishing sector of Uzbekistan has been developing rapidly in recent years. The natural climate and water resources of the country create suitable conditions for fishing and allow the implementation of new technologies in this field. Especially important are the achievements in the field of acclimatized fish farming. Acclimatized fish are fish species adapted to climatic and ecological conditions. The sector of the economy dealing with increasing the stock of fish in reservoirs and improving its quality; The science of fisheries studies the biological basis of fish breeding and artificial reproduction of fish, training them to new conditions, breeding new breeds of fish, improving the melioration of water bodies, and the processes of fish breeding. One of our new directions is any After we introduce a new type of fish, its adaptability to the new climate, its biological characteristics, and the extent to which it grows is the most important task to increase its productivity. This article provides detailed information about acclimatized fish, their benefits, and their importance in Uzbekistan.

Key words. Fisheries, development, new breeds, spawning, acclimatization, river fish, environment, quality, field, breeding, artificial, reproduction, conditions, melirative, biological, process, climate, adaptability, spawning, productivity, economic, natural, resources, economic, export, zozara, protein, churt, lakka, moustached fish, white fish, coin fish, black fish, white amur, eel, balkhash pike, far east, river, balkhash, dungpeshona, pond, moustached fish, bakra fish, foreign, osyotr, African flounder, salmon, teleyapa, Uzbekistan, new, productivity, trout, mikus, cold,

pitomingi, zangota, damochi, 1960, carp fish, Chinese, o' herbivore, white stilt, stilt, sharp, farm, river, reservoir, oxygen, temperature, ecological, workplace, sector, domestic, consumption, local, price, consumption Molchi, foreign, Central Asia, Russia, Middle East, negative, technologies.

Kirish. Xalq xo'jaligining suv havxzalarida baliq zaxirasini kopaytirish va sifatini yaxshilash bilan shug'ullanuvchi sohasi; baliq o'stirish va baliqni suniy ravishda ko'paytirish, yangi sharotga o'rgatish, yangi zot baliqlar yetishtirish, suv havzalarini meliorativ holatini yaxshilash biolgik asosarini va baliq o'stirish jarayonarini baliqchilik fani o'rganadi. Yangi yo'nalishlarimizdan biri –har qanday yangi baliq turini olib kirganimizdan keyin yangi iqlimga moslashuvchanligi, uning biologik xususiyatlar yana uning qay darajada urchishi, uning xosildorligini oshirish eng kata vazifa hisoblanadi

Asosiy qism. O'zbekiston suv havzalarida iqlimlashtirilgan baliqlarning hayoti va iqtisodiy ahamiyati katta. Iqlimlashtirilgan baliqlar, ya'ni iqlim sharoitlariga moslashtirilgan baliq turlari, O'zbekistonning suv havzalarida muvaffaqiyatli tarzda yetishtirilmoqda. Bunga sabab, respublikada baliqchilik uchun qulay tabiiy va iqlim sharoitlarining mavjudligi, shuningdek, suv resurslari va baliqchilikka qaratilgan davlat dasturlari. O'zbekistonning baliqchilik sektori iqtisodiy jihatdan juda ahamiyatli bo'lib, u nafaqat ichki bozorni baliq mahsulotlari bilan ta'minlash, balki eksportni rivojlantirish imkonini ham beradi.

O'zbekiston hududida iqlimlashtirilgan baliqlarning o'ndan ortiq turi tarqalgan. Zog'ara, oqsila, chortan, laqqa, moylovdor baliq, oqcha, tanga baliq, qora baliq, oq amur, ilonbosh, balxash olabug'usi. Bu baliq turlari Uzoq Sharq daryolari va Balxash ko'lidan olib kelib iqlimlashtiriladi. Baliqlarni ko'paytirishda asosan baliqchilik xo'jaliklarida qora baliq, oqamur, dongpeshona va boshqa baliqlar hovuzlarda ko'paytiriladi. Ayrim baliq turlari esa; moylovdor baliq, cho'rtan, bakra baliqlar soni kamayib ketkanligi tufayli hozir ovlanmaydi. So'ngi yillarda O'zbekistonga xorijiy mamlakatlardan 4-xil yangi baliq turlari- osyotr, Afrika laqqasi, losos, telyapa, olib kirildi. Bugungi kunda ular O'zbekiston iqlimiga moslashib yaxshi natijalar berishmoqda“ Yangi yo'nalishlarimizdan biri–harqanday yangi baliq Turini olib kirganimizdan keyin uning O'zbekiston iqlimiga moslashuvchanligi, uning biologik

xususyatlari qolaversa uning qay darajada urchishi, uning parametrlari hosildorligini o'rganish eng kata vazifa xisoblanadi. Bu yo'nalish bo'yicha ilmiy ishlarni olib kiradigan bo'limlar bo'lib berildi, ya'ni bu sovuq suv baliqlari bo'ladigan bo'lsa forel, losos, laqqa, mikus kabi baliq turlari borki, bular faqat sovuq suvda yetishtiriladi

Iqlimlashtirilgan baliqlarni yaxshi rivojlanishini taminlashda baliqchilikning asosiy vazifalari yosh baliqchalarni ko'paytirish uchun baliqchilik pitomnigi quriladi Zangiota tumanida baliq yetishtirishga mo'ljallangan Damachi hovuz baliqchilik xo'jaligi tashkil etildi va ishga tushdi. 1960-yillarda respublikamizda faqatgina karp balig'i yetishtirilar va hovuzlarda olinadgan hosil 15-18s.ga dan oshmas edi. Xitoydan keltirib iqlimlashtirilgan o'simlikxo'r baliqlardan oq do'ngpeshona, oq amur, targ'il do'ngpeshona turlari bu yer sharoitiga tez moslashib keyinchalik baliq yetishtirishning keskin rivojlanishiga zamin yaratdi. Tabiiy suv havzalarida baliqlarni sun'iy urchitish, ovlanadigan baliqlarni miqdorini ko'paytirish yoki ularni yangi zot bilan amashtirish ishlari amalga oshirildi.

Iqlimlashtirilgan baliqlarning hayoti. Baliqchilik fermalari uchun suv manbalari ko'pincha daryolar, suv omborlari va sun'iy suvlardan foydalaniladi. Suvning harorati, kislorod miqdori va boshqa ekologik shartlar baliqlarning sog'ligi va rivojlanishiga ta'sir qiladi. Shuning uchun, suv havzalarida baliqlarning hayoti va rivojlanishini nazorat qilish muhim.

Iqtisodiy ahamiyati. Ish o'rinlari yaratish: Baliqchilik sektori, ayniqsa iqlimlashtirilgan baliqlarni yetishtirish, minglab odamlarni ish bilan ta'minlaydi. Bu fermerlar, ishlab chiqaruvchilar, oziq-ovqat sanoati xodimlari va boshqa xizmat ko'rsatuvchi sohalarni o'z ichiga oladi.

Ichki bozorni ta'minlash: Baliq mahsulotlari O'zbekistonda iste'mol qilinadigan asosiy oziq-ovqat mahsulotlaridan biridir. Iqlimlashtirilgan baliqchilikning rivojlanishi, mahalliy bozorga yangi mahsulotlar taqdim etish, narxlarni barqarorlashtirish va iste'molchilarni yuqori sifatli baliq mahsulotlari bilan ta'minlash imkonini beradi.

Eksport imkoniyatlari: O'zbekiston baliqchilik sanoatini rivojlantirib, tashqi bozorlarga chiqish imkoniyatlarini kengaytirishi mumkin. O'zbekiston baliq mahsulotlarini boshqa Markaziy Osiyo mamlakatlari, shuningdek, Rossiya va Yaqin

Sharq bozorlariga eksport qilishga qiziqish bildirayotgan davlatlardan biridir. Suv resurslarini samarali boshqarish: Baliqchilik sektori suv resurslarini samarali boshqarishga yordam beradi, chunki baliqchilik fermalari va suv omborlari ekologik toza suvni saqlab qolishga hamda suvning qayta ishlanishiga imkon beradi. Shu bilan birga, iqlim o'zgarishlari, suv resurslarining kamayishi va boshqa ekologik muammolar baliqchilik sohasiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin, shuning uchun bu sohani barqaror rivojlantirish uchun zamonaviy texnologiyalar va boshqaruv tizimlari talab etiladi.

Xulosa: O'zbekistonning baliqchilik sektori, xususan, iqlimlashtirilgan baliqlarni yetishtirish sohasidagi yutuqlar iqtisodiyot uchun katta ahamiyatga ega. Iqlimlashtirilgan baliqlar nafaqat ichki bozorni ta'minlash, balki eksport imkoniyatlarini kengaytirishga ham yordam beradi. O'zbekiston baliqchilik sohasini rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, suv resurslarini samarali boshqarish va ekologik toza ishlab chiqarish usullariga sarmoya kiritish orqali baliqchilikni barqaror rivojlantirish yo'lida katta yutuqlarga erishishi mumkin. O'zbekiston hududida baliqlar asosan ichki suv havzalarida yetishtiriladi. Zog'ora, oq amur, oqcha, humbosh, oq sla, ilonbosh. asosiy ovlanadigan baliq turlari hisoblanadi. Tabiiy sharoitda baliqlar uvuldirig'i va chavoqlari ko'plab nobud bo'ladi. Shuning uchun baliqlar maxsus zavodlarda urchitilib, maxsus suv havzalariga qo'yib yuboriladi. Shu yo'l orqali baliqlarni boshqa suv havzalarida iqlimlashtirish mumkin bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. UMURTQALILAR ZOOLOGIYASI S.Dadayev . S.Toychiyev . P.Haydarova. O'ZME. TOSHKENT 2020
2. Dadayev, S. Zoologiya (Xordalilar 2-qism): oliy o'qu yurtlari bakalavriat bosqichi biologiya yo'nalishi talabalari uchun darslik / S. Dadayev, Q. Saparov; Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2011. - 512 b
3. Haqberdiyeva S. T. The role of pedagogy and psychology in improving the methodology of teaching biology based on a general approach to secondary schools //Texas Journal of Multidisciplinary Studies. – 2022. – T. 6. – C. 115-118.

4. Haqberdiyeva S. T. Improving the Teaching Methods of Biology in General Secondary Schools on the Basis of A Competency-based Approach //Academicia Globe. – 2022. – T. 3. – №. 03. – C. 132-136.
5. Tursunaliyevna H. S., Nozima A. Effectiveness of using innovative technologies in teaching the morphology of bacteria //Journal of Universal Science Research. – 2023. – T. 1. – №. 10. – C. 60-66.
- 6.https://tiu-edu.uz/media/books/2024/06/01/NamDU-ARM-1275-Zoologiya_Xordalilar_2-qism.pdf
- 7.Kayumov K. N. THEORETICAL APPROACHES TO THE ANALYSIS OF SOCIAL ORPHAN HOOD //Theoretical & Applied Science. – 2019. – №. 10. – C. 11-18.
- 8.Nozimjonovich K. K., Ogli A. K. A. The role of state and civil society institutions in the management and development of social infrastructure in small towns //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL. – 2021. – T. 11. – №. 2. – C. 763-768.